

men in Weenen veel meer kronen voor één Nederl. gulden krijgt dan in Nederland zelf. Wat dat beteekent kan ik aan twee zelf beleefde voorbeelden duidelijk maken : Er wordt mij door een Engelsche firma een bedrag van f 500 voor mijn kliniek ter beschikking gesteld. Ik verzoek een mij bekende bank in Nederland, dit bedrag ten mijnen name *in Nederlandsch geld* aan een bank alhier „anzuweisen”. De Hollandsche bank doet het niet, maar zendt mij 50000 kronen. Dit bedrag wordt door mij onder protest geweigerd, ik verlang beschikbaarstelling der f 500 en krijg daarvoor hier93000 kronen.

De studenten der Amsterdamsche Kon. Academie voor beeldende kunsten hebben van hun spaarduiten een groot bedrag afgezonderd voor hun noodlijdende collega's der Akad. f. bild. Künste in Weenen (tusschen twee haakjes een nobel stuk werk). Ik dring er op aan, het bedrag vooral niet in Nederland in kronen om te wisselen maar het bedrag in Hollandsch geld in Weenen ter beschikking te stellen : fl. 1820 worden mij aangekondigd, maar de betrokken bank in Nederland zendt 220000 kronen. Mijnerzijds weigering, nieuwe schrijverij en het resultaat is een bedrag van 427000 kronen, een onderscheid van 207000 kronen, *bijna de helft van het geheele bedrag* ! Waar dat ontbrekende bedrag zou zijn heengegaan, is mij onbekend, maar zeker ware de schade aan de zijde zoowel der gevenden als der ontvangenden. Telkens weder ondervindt men hier deze schade, en niet slechts bij geldverrekeningen met Nederland maar ook met vele andere landen.

Mijn dringend verzoek is daarom, dat alle milde gevers van geldbedragen deze in Nederlandsch geld in Weenen laten „anweisen” of wel het eenvoudig in Nederland ten bate van het goede doel deponeren. Voor mijn kliniek heb ik een rekeningcourant in Amsterdam, waarvan dr. MIJNLIEFF het adres weet, en zoo is het ook met vele andere „bedeelden”. Het zou m.i. zijn nut hebben en veel teleurstelling voorkomen, wanneer deze feiten ook in wijder kring bekend werden.

Weenen, Juni 1921.

K. F. WENCKEBACH.

LEVENSVZERZEKERINGSMALAISE EN HUISARTS.

Wat moet de huisarts doen, die om 6 uur in de *Haagsche Post* leest, dat het mis is met de Levensverzekeringsmaatschappij „Kosmos”, en weet, dat hij om 8 uur een candidaat voor die maatschappij moet keuren, en tevens weet, dat het voor dien candidaat een groot, moeilijk, geldelijk belang beteekent? De maatschappij draagt hem de keuring op, de candidaat is zijn patiënt, wiens belang hem minstens evenzeer ter harte gaat. En wat hij van de maatschappij weet, is geen ambtsgeheim.

Zie, zoo stond ik er gisteren voor en ik was erg blij, dat de candidaat mij uit de moeilijkheid redde door niet te verschijnen. Maar het feit kan zich herhalen. Wat dan?

Sassenheim, 25 Juni 1921.

C. A. J. QUANT.

DE BURGERLIJKE GENEESKUNDIGE DIENST IN NED. INDIË.

Naar aanleiding van het artikel van DE LANGEN in het *Tijdschrift* van 4 Juni en het daarop gevolgde ingezonden stuk van DE JONGH in de aflevering van 18 Juni zou ik gaarne het volgende opmerken.

In hoofdzaak ben ik het eens met DE LANGEN en wat hij meedeelt over het belangwekkende geneeskundig werk in Indië kan ik geheel onderschrijven. Het is, meen ik, niet juist, dat het gouvernement onbetrouwbaar is, wat verbintenissen betreft, zooals DE JONGH gehoord heeft. Wel heb ik een paar maal ambtenaren gesproken, die van het ministerie van koloniën, onjuiste inlichtingen hadden gekregen ; de regeering in Indië kan moeilijk daarvoor verantwoordelijk worden gesteld.

Zelf heb ik 6 jaar gediend als geneesheer bij de Bankatinwinning en kan verklaren, dat de bezoldiging behoorlijk is, zeker veel hooger, dan waarmee vele artsen in Nederland genoegen nemen ; wel minder hoog dan de inkomsten van particu-

liere artsen, maar daarvoor heeft men een veel betere rechtspositie en een aangenamen werkkring. Het feit, dat in Indië in iederen tak van dienst gebrek is aan ambtenaren, ook wanneer de salariering bevredigend is, zooals bijv. bij het onderwijs, toont wel aan, dat er in Nederland onvoldoende energie is om aan de snel stijgende behoefte aan leidend personeel te voldoen.

Waarom het aanzien van het corps moet dalen, doordat er tegelijk ook buitenlandsche artsen aan verbonden zijn, is mij niet duidelijk. De Deensche collegae op Banka heb ik leeren waardeeren als zeker gelijkwaardig aan de Nederlandsche.

Ten slotte wil ik nog wijzen op één punt, dat ik tot nog toe steeds gemist heb, als de artsenvoorziening van Indië ter sprake gebracht werd, nl. de plicht van de Indische regeering om de belangen van Indië in de eerste plaats in het oog te vatten; hieruit volgt, dat zij niet alleen het recht, maar ook de plicht heeft buitenlandsche artsen aan te werven als Nederland niet bij machte blijkt om aan de behoefte te voldoen.

Bergen op Zoom, 26 Juni 1921.

G. FOLPMERS.

DE GENEESKUNDIGE LOOPBAAN IN NEDERLANDSCH INDIË.

Ondergeteekende heeft ruim 9 jaren als Indisch arts het gouvernement gediend, zoowel op Java als in de buiten-gewesten. Op grond zijner ervaring durf ik jonge Nederlandsche artsen met energie en drang tot zelfontplooiing aan te bevelen om, al was het voor korten tijd, in Indië hun bestaan te zoeken en wel op grond van de volgende redenen:

1. Het werk in Indië is veel grootscher en is eenigszins evenredig met de uitmuntende opleiding, die aan de universiteiten gegeven wordt. Men kan zich in Indië in elke richting ontplooien, terwijl men hier als medicus practicus weinig kan doen, dank zij het groot aantal specialisten op alle gebieden.

2. Onze Indische ziekenhuizen zijn voor velerlei verbeteringen vatbaar en de regeering komt ons daarin steeds tegemoet (hoewel soms met strijd), indien wij maar gemotiveerd met onze voorstellen voor den dag komen. De geneeskundigen hebben den toestand van het ziekenhuis in hun beheer geheel en al in hun hand. Door de herhaalde overplaatsingen en omdat alles geschieden moet langs den hiërarchieken weg, hebben de geneesheeren vaak geen lust om de bestaande toestanden in de ziekenhuizen te verbeteren. Maar, wanneer een geneesheer voelt voor zijn vak, kan hij haast alles, instrumenten, utensiliën enz. van 's-lands wege kosteloos krijgen. In Nederland heeft een practiseerend arts over het algemeen geen ziekenhuis tot zijn beschikking; ook geen hulppersoneel, dat hem het werk verlicht. Ook in dit opzicht is het werk in Indië voor den gewonen arts veel aantrekkelijker dan hier.

3. De salariering is nog voor verbetering vatbaar; het is een kwestie van vraag en aanbod. Ook is het niet juist, dat wij evenveel verdienen als politie-inspecteurs en onderwijzers. Wij krijgen meer en bovendien moet niet vergeten worden, dat wij nog bijverdiensten hebben, die niet weg te cijferen zijn.

4. Het bruto-inkomen van zelfstandig-practiseerende artsen bedraagt veel meer dan de landsinkomsten van de gouvernements-artsen, maar men mag niet vergeten dat zij een zeer groot kapitaal in hun werk hebben gestoken in den vorm van practijkoverneming enz. Bovendien moeten deze geneeskundigen nog duizenden uitgeven voor overtochts- en uitrustingskosten. Over het algemeen zijn deze zelfstandige artsen dan ook in gouvernementsdienst geweest; ook een methode om zonder noemenswaardig beginkapitaal een goede renderende positie te verwerven.

5. Geneesheeren in particulieren dienst verdienen ook veel meer dan hun collega's in gouvernementsdienst. Daartegenover staat, dat zij gebonden zijn aan een zelfde standplaats. Vaak zijn zij geïsoleerd. In 's-lands dienst daarentegen kan men zijn overplaatsing krijgen, als de plaats niet bevalt; bovendien hebben gouvernements-artsen bijverdiensten, wat niet altijd het geval is bij de particuliere geneesheeren. Zij echter, die bijzondere functiën te vervullen hebben, mogen geen particuliere practijk uitoefenen, doch hiervoor krijgen zij verschillende facili-